

XXVII. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

30. ožujka 2022.

prvi (I.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90	
----	--

Upute natjecateljima koji ispit pišu na papiru

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi prepraviti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati prepravak odgovora.
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

1. U skladu s pravopisnim pravilima o velikome i malome početnom slovu na predviđene crte prepishi dijelove rečenica iz zagrada.

Stota je obljetnica rođenja pjesnikinje Vesne Parun. Cijenjena je književnica rođena u Zlarinu 1922., a napustila nas je u _____ (STUBIČKIM TOPLICAMA), mjestu u _____ (KRAPINSKO-ZAGORSKOJ ŽUPANIJI), 2010. godine. Autorica kultne pjesničke zbirke *Zore i vihori* dvaput je morala prekinuti studij na _____ (ZAGREBAČKOME FAKULTETU), jednom zbog _____ (SVJETSKOGA RATA), a drugi put zbog zdravstvenih razloga. Iako splotom nesretnih okolnosti nije uspjela diplomirati, ostavila je itekakav trag u _____ (HRVATSKOME) pjesništvu te bila istaknuta prevoditeljica. Godine 1982. primila je _____ (NAGRADU) *Vladimir Nazor* za životno djelo.

6	
---	--

2. Upiši ije/je u skladu s pravopisnim pravilima.

Pripov____dala mi je o Zlarinu. Od sjajne sam pripov____dačice saznao kako otok i naselje na njemu d____le isto ime. Prim____tio sam zbirku pjesama *Vidrama v____rna* u njezinim rukama.

5	
---	--

11	
----	--

3. Upiši zareze u skladu s pravopisnim pravilima.

- a) O Vesni Parun razgovarat ćemo sljedećega četvrtka 31. ožujka.
- b) Je li pjesnikinja dio života provela u Zagrebu glavnome gradu RH?
- c) Sa sobom sam ponijela turistički vodič sok fotoaparat itd.
- d) Bila je hrabra pa čak i buntovna.
- e) Budući da volim otoke sigurno će mi se i Zlarin svidjeti.

5	
---	--

4. Zaokruži slovo ispred pravopisno točno napisanoga primjera.

- a) liječnik specijalist / liječnica specijalistica
- b) sat-sat i pol
- c) rečeno-učinjeno
- d) s / sa

1	
---	--

6	
---	--

5. Odredi padež podcrtanim riječima. Odgovore napiši na označena mjesta.

Ti koja imaš ruke nevinije od mojih,

budi blaga njegovu snu

koji je ostao bezazlen (...)

(Vesna Parun: *Ti koja imaš nevinije ruke*)

a) ruke – _____

b) nevinije – _____

c) mojih – _____

d) njegovu – _____

e) snu – _____

f) koji – _____

6	
---	--

6. Napiši na označena mjesta vidski parnjak glagola u zagradama u odgovarajućemu obliku.

a) Ona je _____ (zasjenjivati) svoje prethodnike.

b) _____ (Smjestiti) smo je u razdoblje druge moderne.

c) Njezini stihovi sigurno neće _____ (zastarijevati).

d) Zbirke, nažalost, rijetko _____ (dospjeti) u njegove ruke, a sigurno bi mu se svidjele.

4	
---	--

10	
----	--

7. Napiši na označena mjesta tražene oblike podcrtanoga glagola.

Neke žene slove kao majstorice biranja riječi.

a) Neke žene _____ (imperfekt) kao majstorice biranja riječi.

b) Neke žene _____ (perfekt) kao majstorice biranja riječi.

c) Neke žene _____ (futur prvi) kao majstorice biranja riječi.

d) Neke žene _____ (pluskvamperfekt) kao majstorice biranja riječi.

4	
---	--

8. Ispravi pogrešno napisane pridjeve u rečenicama. Pravilan oblik napiši na označena mjesta.

a) Jakovljeva je baka voljela ovaj malen otok. _____

b) U zagrebačku je tramvaju razmišljala o njegovu postupku. _____

c) Uživam u Markovom izvođenju prekrasne pjesme naše pjesnikinje.

3	
---	--

7	
---	--

9. Izdvoji riječi u kojima je došlo do glasovnih promjena i napiši o kojim je glasovnim promjenama riječ.

Vesna Parun autorica je zbirki pjesama *Ropstvo* i *Koralj vraćen moru*.

riječ	glasovne promjene

3	
---	--

10. Napiši hiperonim podcrtanih riječi.

Bolje da si rodila zimu crnu, o mati moja, nego mene,

Da si rodila medvjeda u brlogu, zmiju na logu (...)

(Vesna Parun: *Mati čovjekova*)

1	
---	--

4	
---	--

11. Zadatak ima dva dijela.

a) Napiši hiperonim podcrtanih riječi.

b) Napiši u kakvu su odnosu podcrtane riječi s obzirom na nadređeni pojam.

Ja ljubim jezik moj,

kolijevku sunčana smilja.

U travi nemirnoj

grgolji rijeka od milja.

(Vesna Parun: *Ja tjeram krdo riječi*)

a) _____

b) _____

2	
---	--

12. Izdvoji oksimorone iz teksta. Odgovore napiši na predviđenu crtu.

Lipanj me je ove godine iznenadio. Ne volim zimska ljeta. Osjećam se kao tužni
veseljak dok pijem nerashlađen, topao sok na terasi. Da mi je biti u Šibeniku, na moru!

2	
---	--

4	
---	--

13. Odredi vrstu prenesenoga značenja u rečenicama.

a) Čitali smo Vesnu Parun. _____

b) Pjesnikinja je bila prava zvijezda. _____

2	
---	--

14. Ispiši sintagme iz rečenice i odredi vrstu gramatičke veze među njihovim sastavnicama.

Prepisujem stihove iz njezine zbirke. Lakše ću ih upamtiti.

sintagma	vrsta gramatičke veze

5	
---	--

7	
---	--

15. Preoblikuj rečenice tako da budu gramatički i pravopisno točne.

a) Listao je zbirku pjesama nasuprot dijevojke.

b) Po završetku nastave idemo u knjižaru.

c) Išao sam kod lječnika s *Crnom maslinom* u rukama.

d) Pročitala sam pjesmu Vesne Parun kroz nekoliko minuta.

e) Piše pjesme u nikakvim uvjetima.

5	
---	--

16. Ispiši glagole u prezentu kojim se iskazuje prošlost i one kojim se iskazuje svevremenost.

Zakoračim ja u učionicu, a oni uglas: „Tko rano rani, dvije sreće grabi!” Sutra pišu ispit, a već su naučili Vesnu Parun.

prošlost: _____

svevremenost: _____

3	
---	--

8	
---	--

17. Ispiši homofone i homografe iz rečenica.

Nije Zlarin jedini hrvatski otok. Izrazito ih je mnogo. Hrvatska je posebnost i Jabuka, otok na kojemu ne raste nijedna jabuka. To meni nije važno jer ljeti ionako radije jedem lubenicu, a jabuke kupim ujesen u našem voćnjaku ili ih kupim u trgovini.

homofoni: _____

homografi: _____

2	
---	--

18. Ispiši nesamostalne rečenične dijelove iz teksta.

Pjesme Vesne Parun prevedene su na neutralni međunarodni jezik esperanto. Prevoditeljica Lucija Borčić i urednik Anđelko Novaković zaslužni su što se zbirka *La bluoj / Modrine* nalazi u kolekcijama esperantista diljem svijeta.

8	
---	--

19. Ispiši spone (kopule) iz teksta.

Vrijedilo je poslušati pjesmu *Mati čovjekova* i zamisliti se nad pogodbenim rečenicama i aforističnim stihovima. Jedino nisam razumjela značenje riječi *blašče*. Ti si sveznalica, vi ste pjesnikinje, sigurno ćete mi znati objasniti!

2	
---	--

12	
----	--

20. Izdvoji rečenične dijelove iz rečenice i odredi o kojim je dijelovima riječ.

Knjižara na uglu ima turističku knjižicu grada Šibenika.

rečenični dio	naziv rečeničnoga dijela

7	
---	--

7	
---	--

21. Izdvoji subjekte iz rečenica.

a) Osjećajni su uživali u njezinim stihovima. _____

b) Prekrasno je čitati stihove Vesne Parun! _____

2	
---	--

22. Odredi vrstu objekta u rečenicama.

a) Ne osjećam umora tijekom čitanja stihova. _____

b) Zadubio se u zbirku. _____

c) Razmišljao je o stotoj obljetnici rođenja velike pjesnikinje. _____

d) Izvrsno je vladao stihovima. _____

4	
---	--

23. Odredi vrstu priložne oznake u rečenicama.

a) Ni za sve nagrade svijeta ne bih prodao zbirku.

b) Uza svu buku uživam u pjesmama.

2	
---	--

24. Napiši godinu rođenja Vesne Parun riječima.

1922. _____

1	
---	--

9	
---	--

Pozorno pročitaj tekst Vesne Parun *Do zalaska sunca hodajući za kamilicom* i riješi 25., 26., 27. i 28. zadatak.

... Sloboda se ne dijeli građanima kao cirkuska ulaznica, niti se može naći gotova za svačiju mjeru kao odijelo u konfekciji. Vidim kako ona nastaje od prepreka, kako se gradi svakog trena, formirana iz našeg kretanja, iz naših međusobnih odnosa, iz neslobode historije i iz slobode naše svijesti koja treba da joj se opre uvijek iznova. Sloboda je akcija, a ne pasivnost; ideal, ne navika; htijenje, a ne filistarska ravnodušnost. (...)

Hodajući svatko za svojom spasonosnom biljkom, za svojom malom privatnom istinom, zaboravljamo svakidašnju dužnost slobodnog čovjeka: da slobodu pretvara u misao. Da je pretvara neumorno u misao o čovjeku, u misao o humanom, kao što to nijemo čine za nas ili umjesto nas zemlja i kamen – kamen koji nam gleda u oči i zemlja koja vjeruje u nas: u mrzovoljne buntovne sanjare koje je nazvala svojim građanima.

(Vesna Parun: *Do zalaska sunca hodajući za kamilicom*)

25. Prepiši rečenicu kojom autorica kazuje što je sloboda.

1	
---	--

26. S kojom se vrstom karte uspoređuje sloboda?

1	
---	--

27. Dovrši zadani niz tako da prema tekstu objasniš što je svakidašnja dužnost slobodnoga čovjeka.

2	
---	--

Misao _____ i _____.

28. Koje je stilsko sredstvo u izrazu *kamen koji nam gleda u oči*?

1	
---	--

5	
---	--